בש א מיי' פי"ד מהל' טוען הלכה ו סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' קמט סעיף

סמג עשין לה טוש"ע ח"מ

סתג עשין נה טוש"ע ח"מ סי קמל סעי יג: סא ג מיי שם הלי יב ועיין א ג מיי שם הלי יב ועיין בסשגות ובמ"מ טוש"ע שם סעיף יא: סב ד ה מיי שם הלי יא

טוש"ע שם סעיף י: סוד ו מיי׳ שם הלי ט טוש"ע

בס סעי' ו:

םה ח מיי פי"ג עם הלכה ב סמג שם טור ח"מ פי׳

שם טוש"ע ח"מ סי קלה ס"א וסי עב סעי כא: ס" י כ מיי שם הלכה ד וסמג

שם מוש"ע ח"מ סי

טוש"ע ח"מ סי' עב סעי' יז יח כא:

ם מ מיי שם פ״י הלי ב

ם מוג שם טוש"ע שם סעיף כא וסי' קלה סעיף א [וברב

אלפס עוד בכתובות פרק ט דף

קה: ובשבועות פ"ז דף שיד:ן

לעיל לג: ע"ש. ב) וכתובות פ. לפיל לג. פ"ש, טן למובות פל.
ע"שן, ג') (שס), ד) כמובות פל:
גיטין כ:, ס) ב"מ קטו, ו) [ל"ל
דמסירן. יעב"דן, ו) ל"ל כמו.
רש"ל, ח) [ועי' מוס' מנחות נח: ד"ה ואיכא דאמרין,

היא דאפי׳ אם טענתו אמת היא דאמר

ליה עכו"ם דמישראל זבנה הלא

אין בדבריו של עכו"ם כלום בלא

שטר: קמחי דידי. כלומר שחני

יודע בבירור היינו חוקה שיש עמה

טענה: האי מאן דנקיט כו'. כבר

פרישית לה לעיל ולג:ן: האי מאן דאחזיה

מגודה דערודי ולבר לה הוי חוקה.

חיות השדה שבאות ואוכלות הזרעים

שבקלות השדה ויש שעושין קירות

וגודרין השדה ומניחין קרקע חוץ

לקיר מעט בשדות הסמוכות ליער

ומשליכים שם זרע ומה שלומה בחות

החיות ואוכלות אותו ואינן נכנסות

בשדה עכשיו ואם בא אדם והחזיק

באותו הקרקע חוץ לגדר אינה חזקה

דיכול לומר דכיון דכל מה דזרע

בההוא קרקע ערודי אכלי ליה לא

כדמחזקי אינשי לפיכך לא הויא חזקה

אכלה ערלה. אחת מן השלש שנים

הויא שנת ערלה אינה חזקה דלא

איכפת ליה לבעל השדה בשנת ערלה

ולכך לא מיחה וכ"ש אם שלשתן שני

ערלה. ערלה וכלאים אכילתן באיסור

שביעית הפקר לכל לכך לא מיחה

ולא הויא חזקה. ובפירוש ר״ח גרסינן

הכי אכלה ערלה ושביעית וכלאים

הרי זו חזקה ולא נהירא: **אכלה**

שחת. שלא המתין עד שתגדל

התבואה אלא ג' שנים קלרה כשהיא

שחת ומאכיל לבהמתו אינה חזקה

דשמיט ואכיל ולא היה אוכל כשאר

בני אדם ולפיכך לא חשש זה למחות

בו שיש רגלים לדבר שירא הוא

להחזיק כשאר בני אדם לפי שבגזל ירד בה: ואמר רבא ואי. קאי האי

שחת: בלוחר מחווח. בבקעת מחווח

הוי חזקה לפי שעשירים הם ובהמות

להם הרצה ודרכם להאכיל השדות לבהמות כשהן שחת: מפסיחה.

קרקע פתוחה ומלאה בקעים ואינה

מוליאה פירותיה לא הויא חזקה

איכפת

ליה למחות דלא אחזיק

גליון הש"ם

נמרא עיזי דמסירי לרועה. עיין ב"ק דף עט ע"ב חוס' ד"ה

הגהות הב"ח

(מ) גמ' דאילו אמר עבר"ם לא (מ) גם לחיכו אבור עבו יים מהימן: (ב) שם מהימן מ"ט לא חליף: (ג) שם ואמר רב יהודה אכלה ערלה שביעית וכלאים אינה חזקה:

הגהות הגר"א

[א] רשב"ם ד"ה ומשני. אבל ים כו'. ש"ע סי' עג וג"ה סי קלה. ורמב״ם וש״ע סי׳ קלה כתבו עבדים לבד (ועמ״ש רבינו

מוסף רש"י

מגלא ותובליא. כלי גודרי ממרים, המגל לגדור וחובילה חבל לעלות לדקל מרוב גבהו, וי"מ תובילא סל להבל פירות וי תו עובימו טני מקבנ פירות (לעיל לג:). ואמר. בפניגו, איזיל איגזרה לדקלא דפלניא. כלומר חלקוט דפלניא. כלומר איזיל איגזרה לדקלא דפלגיא. כלומר אלקוט הפירום, מהימן. ושבקין ליה ב"ד ללקט הפירות בלא עדים ושטר, אחרי שאין ידוע שהבעלים מוחין בדבר קודם לקיטה, ואם מחון בדבר וען להד"מ אחר אתא חבריה ועען להד"מ אחר שליקט האילן ליח עליה אלא שבועת היסת, אבל מקמיה דליגדריה אתא מריה דדיקלא ולמר להד"מ, לא מהימן מלקט ולמר להד"מ, לא מהימן מלקט עד דמייםי ראיה, (דעיד דג:). אכלה ערלה. אכלה לוקח שני (כתובות פ.). הגודרות. נהמות (גיפין כ:) בהתה דקה על שם (גיפין כ:) בהתה דקה על שם (בתדבר לג) גדרות לאן (בתובות פד:). אין להן חזקה. אין המחזין בהם יכול לותר לקוחין התחזין בהם יכול לותר לקוחין הן בידי, שמא מנאן והכניסן יאן ביאי, שמו מוכן ומבעות בביתו, לפי שדרכן להלך בשדות (שם) אדם שתפסן אינו יכול לטעון לבעליהם מכרתם לי דאיכא למימר מעלמן הלכו אללו

מוסף תוספות

(גיטיו כ:).

א. דאכילת זמורות אכילה היא, וזו אכילת היתר שאין ערלה נוהגת בעצים וכו׳ ושריטים ומי איוה ווהגם ושביעית נמי אינה נוהגת בעצים דכל שאינו פרי אינו מופקר בשביעית וכו', וכלאיים נמי וכו'. כשכ"6. ב. אלמא נאסר העיקר , אע״פ שאיז בו פירי. מוס׳ הרא"ש כתובות פ. ג. ויש מי שאומר שאפי׳ הוסיפו הזמורות אינו נאסר אלא התוספות אבל עיקרן של גפנים שהיו שם קודם לכן לא נאסר. לשנ״ל.

רבינו גרשום

ימקשי' מי איכא מידי וכו'. דישראל ולבתר הכי זבנה (מיני׳) ניהלי מהימז מיגו (מיניי) ניהלי מהימן מיגו וכו': האי מאן דאחזיק מגודא דערווי ולבר. כגון שרגילין בני אדם שיש להם שדות סמוך ליער משמרין מקצת משדה סמוך ליער וכונסין

משהי לספון את המנסון מה המנסון משהם יצאו חיות ערודין מן היער כדי שירעו באותה הרחקה שיש מן המחיצה ליער בשדה ועושין מהיצה בין השדה ליער בשביל שאם יצאו חיות ערודין מן היער כדי שירעו באותר שעמדה ברשותו ג׳ ולא יבואו לשבור המחיצה ולאכול התבוא׳ ואם החזיק אדם באותו שיור שהניח בשביל הערודים אפילו לאחר שעמדה ברשותו ג׳ שנים אין חזקתו חזקה מאי טעם דאמרינן האי דלא מיחה זה בעל הקרקע בתוך ג׳ שנים דקסבר הואיל וכל מאי דורע האי ערודי

לדידי אמר לי עלו"ם דמינך ובנה מהימן. דמדאסיק אדעתיה למיטען הכי ה"נ הוה מצי למיטען אנא זבינתה מינך ואכלתי׳ שני חזקה דמהימן הלכך מה לו לשקר וקושטא קאמר: מי איכא מידי דאינו אמר עכו"ם לא מהימן כו'. השתא נמי חוקה שאין עמה טענה

הכי גרים ר"ח אכלה ערלה שביעית וכלאים הויא חזקה. וכן נראה לר"י עיקר ואיירי כשאכלה זמורות א וכן מוכח בהאשה שנפלו (כמובות דף פ.) דתנן המוליא הולאות על נכסי אשתו הוליא הרבה ואכל קימעא קימעא ואכל הרבה מה שהוליא הוליא ומה שאכל אכל ואמר בנמרא טבד רב יהודה

עובדה בחבילי זמורות ורב יהודה לטעמיה דאמר רב יהודה אכלה ערלה שביעית וכלחים הויא חוקהיי ואין לומר דלעולם גרם הכא אינה חזקה והתם כשאכלה זמורות והכא כשאכלה פירות שהן אסורים ולכך לא הויא חזקה שלא אכל כדרך האוכלים דאם כן הוה ליה לאיתויי ההיא דהתם נמי הכא דאיירי בדיני חזקה וא"ת דהכא משמע דזמורות ועלי כלאים שרו ומ"ש מהא דאמרינן בפרק כל שעה (פסחים דף כו:) תנור שהסיקוהו בקליפי ערלה או בקשין של כלאי הכרם חדש יותן מכלל דאסירי ואמרינן נמי התם (דף כה.) כלאי הכרם עיקרן נאסר ב ומיהו הא לא קשה דאיכא למימר דעיקרן נאסר משום דכתיב (דברים כב) הזרע וי"ל דהתם איירי בזרוע מעיקרן שנזרעו הזרעים עם נטיעות הכרם שגדלו הזמורות באיסור אבל הכא איירי בזמורות שהיו כבר גדולים קודם שנורעו כלחים שחותן חינן נחסרים אלא כשהוסיפו מאתים ג כדאמר בפרק כל שעה (שם דף כה.) ובפרק כל הבשר (חולין דף קטו.) זרוע ובא הוסיף מאתים אין לא הוסיף מאתים לא ומיירי הכא שומורות לא הוסיפו מאתים והפירות הוסיפו ולכך לא הויא חוקה אלא בומורות ואין זה דוחק דהכי הוי אורחא דמילתא שקודם מוסיפין הפירות מאתים מן הזמורות לפי שהזמורות כבר

היו גדולות קודם זריעת כלחים:

זבנה לדידי אמר לי עכו"ם דמינד מהימן מי איכא מידי דאילו (6) עכו"ם אמר לא מהימן ואילו אמר ישראל משמיה דעכו"ם מהימו אלא אמר רבא אי אמר ישראל קמי דידי זבנה עכו"ם מינך וזבנה ניהלי מהימן מיגו דאי בעי א"ל אנא זבינתה מינך לואמר רב יהודה האי מאן דנקים מגלא ותובליא ואמר איזיל איגזרה לדקלא דפלניא דובנתיה מיניה מהימן 🕫 לא חציף איניש למיגזר דקלא דלאו דיליה ואמר רב יהודה יהאי מאן דאחזיק מגודא דערודי ולבר לא הוי חזקה מ"ם מימר אמר כל דזרע נמי ערודי אכלי ליה יואמר רב יהודה אכלה ערלה 🌣 אינה חזקה תניא נמי הכי יאכלה ערלה שביעית וכלאים אינה חזקה י אמר רב יוסף יאכלה שחת לא הוי חזקה אמר רבא הואי בצואר מחוזא קיימא הוי חזקה אמר רב נחמן יתפתיחא לא הוי חזקה יאפיק כורא ועייל כורא לא הוי חזקה חוהני דבי ריש גלותא לא מחזקי בן ולא מחזקינן בהו: והעבדים וכו': עבדים יש להם חזקה יוהאמר ר"ל "הגודרות אין להן חזקה אמר רבא אין להן חזקה לאלתר אבל יש להן חזקה לאחר ג' שנים אמר רבא יאם היה קמן מוטל בעריסה יש לו חזקה לאלתר פשיטא לא צריכא דאית ליה אימא מהו דתימא ניחוש דלמא אימיה עיילתיה להתם קמ"ל אימא לא מנשיא ברא יהנהו עיזי דאכלו חושלא בנהרדעא אתא מרי חושלא תפסינהו והוה קא מעין מובא אמר אבוה דשמואל ליכול למעון עד כדי דמיהן דאי

בעי אמר לקוחות הן בידי והאמר ר"ל הגודרות אין להן חזקה משאני עיזי ירמסירה לרועה והא איכא צפרא ופניא בנהרדעא מייעי שכיחי • ומידא לידא משלמי: ר' ישמעאל אומר שלשה חדשים וכוֹ': לימא ניר איכא בינייהו דרבי ישמעאל סבר ניר לא הוי חזקה ורבי עקיבא סבר ניר הוי חזקה ותסברא לרבי עקיבא מאי איריא חודש אפילו

דמפני רעתה לא הקפיד למחות. ורבי׳ חננאל פירש תפתיחא שדה שלא חרש אותה אלא הוגשמה ונשבה הרוח וזרחה השמש ונתבקעה כגון" פתחי חרישה וזרע בה כגון זה אינה חזקה: אפיק כורא. זרע כור: ועייל כורא. וליקט בו כור והכנים לביתו דכיון דליכא הרווחה לא הוי חזקה דלא חשש זה למחות: לא מחוקי בן. אם החזיק אחד מהן בשדומינו אינה חזקה ולריך להזהר בשטרו דמחמת יראתן לא מיחו בהן: ולא מחוקינן בהו. שמתוך שהם עשירים ויש להם במים ושדות הרבה מניחין בני אדם לדור בבתיהם ושותקים ושמחים כדי להשביח קרקע שלהם שמתוך שהם עשירים ויש להם במים ושדות הרבה מניחין בני אדם לדור בבתיהם ושתקים וגם למחות אינן חוששים לפי שבורוע יטלו את שלהם כל זמן שירלו. וי"מ לפי שעסוקין בלרכי לבור אין יודעין מי וימלאום מחוקנים וגם למחות אינן חוששים לפי שבורוע יטלו את שלהם כל זמן שירלו. מחזיק בשלהן ולה נהירה: הגודרות אין להן חוקה. גודרות להן וכל דבר המהלך בדרכים ובשווקים שיכול לומר מעלמו נכנס או אתה הכנסתו לביתך והחזקת בו אינה חזקה ואין יכול לומר לקוח הוא בידי והעבדים מהלכים הם בכל מקום וחנן דיש להם חזקה: ומשני הא דאמר ר"ל אין להן חזקה ה"מ לאלמר שהמחזיק בהן בביתו אין יכול לטעון לקוח הוא בידי בלא עדים ובלא ראיה כשאר מטלטלין שאין יכולין להלך ואין עשוין להשאיל ולהשכיר דנאמן בהן לומר לקוח הוא [בידי] הואיל וישנו בביתו דבשאר מטלטלין הוי חזקה לאלחר דהמוחזק בהן יכול לטעון שלי הוא שלקחחיו אבל יש 🗷 להן לעבדים ולגודרות חזקה לאחר ג' שנים שהיה לו לזה המערער למחות ולא מיחה: אמר רבא. עבד כנעני קטן המוטל בעריסה: יש לו חוקה לאלחר. אם החזיק בו אחד ואמר לקוח הוא בידי נאמן הואיל ואין יכול להלך ולא דמי לגודרות וגם אין עשוי להשליל ולהשכיר: פשיטא. דודאי מעצמו לא הלך: דעיילא אימיה. דעבד בבית אותו המחזיק תדיר: אימיה עיילהיה. ושכחתיה שם דהשתא היינו גודרות: הני עיזי דאכלו **חושלה.** שעורים קלופים שנכנסו בשדה [וראו] אותה תבואה השטוחה שם לשמש וקיימא לן [ב"ק טו:] שן מועדת היא לעולם וכי הויא ברשות הניזק נזק שלם משלמת ואין עדים מעידין מה אכלו מעט או הרבה וטוען בעל השדה כי הרבה אכלו יותר מכדי דמיהן של עזים הללו: י**כול לטעון עד כדי דמיהן.** של עזים מ"ט מיגו דיכול למימר בעל השדה לקוחין הן בידי דהא חפים בהו ומהימן כי קאמר נמי כך וכך אכלו מהימן. וקיימא לן האי מהימן בשבועה אבל בטפי מכדי דמיהן דליכא מיגו לא מהימן אלא בעדים: **והאמר ר"ל כו**י. ואמאי יכול לטעון עד כדי דמיהן הא ליכא מיגו דלא מלי למימר לקוחין הן בידי: שאני עיזי. דאע"ג דגודרות נינהו כיון דמסירי לרועה מתוך שמשונות הן יותר מאילים וכבשים ואין אדם יכול להחזיק בהן בדרך לפיכך יש להן חזקה: **והאיכא לפרא.** שהולכים יחידות מבית הבעלים עד בית הרועה: **ופניא.** שהרועה מביאן מן השדה עד תוך העיר וכל אחת הולכת מעצמה לבית הבעלים: **עייעי**. ישמעאלים גנבים: **מידא לידא משלמי**. מיד הבעלים ליד הרועה שחרית ומיד הרועה ליד הבעלים ערבית ואין הולכות יחידות כלל: ניר. חרישה כדכתיב נירו לכם ניר (הושע י): רבי ישמעאל סבר ניר לא הוי חוקה. אלא גמר פירי הלכך לריך ג' חדשים בראשונה וג' באחרונה דבהכי גדל פרי כל לרכו וי״ב חדשים באמלע דבעינן רלופין: ו**רבי עקיבא סבר ניר הוי חוקה.** הלכך בחדש אחד סגי כדי לעשות ניר:

יש להם חזקה. מי שמחזיק בהם ג' שנים: הגודרות אין . להם חזקה. כגון צאן ובהמה אצלו והחזיק כהן גבי עבדים נמי איכא למימר מאליהן הלכו גמי איכא מיכון מאייהן הכו אצלו והחזיק בהן ואמאי יש להן חזקה: אמר רבא אין להם חזקה לאלתר אבל יש להן חזקה לאחר ג׳ שנים: ל) כדקתני בהמה גבי עבדים וגבי גודרות בהמה דקה דאיז וגבי החדות בהמה דקה דאין להם שמירה כל כך אין להם חזקה אבל בהמה גסה דיש להן שמירה יש להם חזקה לאלתר דמצי אמר אתה מכרת לאלתר דמצי אמר אתה מכרת

לי: קטן עבד יש לו חזקה. משום דליכא למימר איהו אזיל לתמן: ז) אית ליה אימא

האי כ' ימים או ג' ולא מיחה

הואיל ואין מרוויח בה: והני דבי ריש גלותא אם מחזיקין בקרקעות שלנו ג' שנים אינה חזקה דבשביל כבודן שתקי

אנשי: ולא מחזקינן בהו.

בשדותם בג' שנים דמשום

---דעשירים נינהו שתקי אי נמי

יש לו חזקה: חושלא. שעורין קלופות: דמסירי לרועה. ויש להן שמירה משום הכי כשהן ברשות של זה יש להן חזקה דליכא למימר דמאחריני נינהו: צפרא ופניא. דאזלי לחודייהו לרועה והדרי לביתייהו בלא שמירה ובדין הוא דלית להו חזקה דאיכא למימר מנפשייהו אזלי התם ואחזיק בהו. ומשני בנהרדעא שאני משום דשכיחי טייעי כלומר גנבים ישמעאלים לא שביק לגודרותיהו למיזל

א) אולי צ"ל והא דלא קחני בהחה גבי עבדים משום דדוקא גבי גודרות דבהחה דקה וכו׳ אין להם חזקה לאלתר אבל בהחה גסה וכו׳. ב) צ"ל ל"ל דא דאית לייחא וכו׳ קח"ל איתא לא מנשיא ברא כו׳.

רבינו גרשום (המשך) אכלי ליה ומשום הכי שתק . ולא איבד שדהו בשתיקתו: אכלה ג' שנים ערלה. היכי מקצתן והיו ערלה ובשנה שניה טענו אחרים ובשלישית אחרים דכולהו הוי ערלה אינה אוויים וכולוויוויים בלל השדה חזקה דהאי דשתיק בעל השדה ולא ערער משום שלא היו ראוין לאכילה: אכלה שחת. ג' שנים שלא המתין עד שתגדיל התבואה אלא היה שונה לי הוובואה אלא ההה קוצצה כשהיא שחת ומאכילה לבהמות אינה חזקה דשמיט ואכל הוה ולא אכלה כאכילת בני אדם: אי בצואר מחוזא. כלומר אם אותה קרקע עומדת . סמוך למחוזא שעשירים היו טמון למוווא שעשיוים וזרו וזורעין שדותיהן למאכל בהמתן אי לא מיחה הויא חזקה: תפתיחה. זוהי קרקע שפחותה היא יותר מבית השלחיז שפתוחה היא ובקועה השלוהן שפונודות האדבקונית ככברה זו שאינה מקבלת מים כך אין ניכרין בה המים ואין יכולין להשקותה ואינה מוציאה פירותיה אם החזיק . בה אדם ג' שנים אינה חזקה בוז אום ג' שנים אינו דווקוז הואיל שאין בה שום לחלוחית לא חשש למחות: אפיק כורא אם כעין שזורעין בה ולא יותר אינה חזקה דלא חשש למחות